

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи ҳифзи, аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулоддаи дорои хусусияти табиӣ ва техногенӣ

БОБИ 1 МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мақсади Қонуни мазкур

Қонуни мазкур меъёрҳои тапшикиро ҳуқуқи ро дар соҳаи ҳифзи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бидуни шаҳрвандӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқоматдошта (минбаъд-аҳоли), инчунин замин, сарватҳои зеризаминӣ, об, фазои ҳавоӣ, олами набототу ҳайвонот ва дигар бойгариҳои табииро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, иншооти табиноти истехсолиро иҷтимоӣ ва инчунин муҳити зистро (минбаъд- ҳудуд) аз ҳолатҳои фавқулоддаи хусусияти табиӣ ва техногенӣдошта (минбаъд- ҳолатҳои фавқулодда) муайян менамояд.

Муносибатҳои ҷамъиятии оид ба пешгирии руҳ додан ва вусъати ҳолатҳои фавқулодда, кам кардани, ҳаҷми зарар ва талафот аз ҳолатҳои фавқулодда, рафъи ҳолатҳои фавқулодда ва саривақт огоҳ намудани, аҳолии минтақаҳои хавфнок аз ҳолатҳои фавқулоддаи дорои хусусияти табиӣ ва техногенӣ доштаро ба танзим мебарорад.

Моддаи 2. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода бурда мешаванд: Ҳолатҳои фавқулодда - вазъиятест, ки дар ҳудуди муайян, дар натиҷаи садамаҳо, зуҳуроти табиӣи хатарнок, фалокатҳо, офатҳои табиӣ ва дигар офатҳо ба вуқӯъ омада ба талафоти ҷонӣ, зарар ба сӣҳати одамон ё муҳити табиӣи атроф, хисороти назарраси моддӣ ва ҳалалдор намудани шароити зиндагию кории одамон оварда расонидааст ё оварда мерасонад.

Ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда- системаи ҷорабиниҳо, тарзу воситаҳо, маҷмӯи фаъолиятҳо ҷиҳати пешгирии ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда;

Пешгирии ҳолатҳои фавқулодда- системаи ҷорабиниҳои саривақт ба роҳ мондашудааст, ки барои ҳар ҷӣ камтар кардани хатари руҳ додани ҳолатҳои фавқулодда, инчунин барои ҳифзи сӣҳати омма, кам кардани миқдори зарари муҳити зист ва талафоти моддӣ дар ҳолати руҳ додани онҳо, нигаронида шудааст.

Рафъи ҳолатҳои фавқулодда- корҳои наҷотдиҳӣ аз садама ва дигар корҳои таъхирнопазир, ки ҳангоми руҳ додани ҳолатҳои фавқулодда анҷом дода мешаванд ва ба наҷотдиҳии ҳаёт ва ҳифзи сӣҳати одамон, кам кардани ҳаҷм ва зарари муҳити табиӣи атроф ва талафоти моддӣ, инчунин барои маҳдуд кардани мавзӯҳои ҳолатҳои фавқулодда, қатъ намудани фаъолияти омилҳои барои ин мавзӯҳо хатарнок нигаронида шудаанд.

Минтақаи ҳолатҳои фавқулодда- ҳудуде, ки дар он ҳолатҳои фавқулодда руҳ додаанд.

Моддаи 3. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда

Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд

аз ҳолатҳои фавқулодда ба Конституцияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз ҳамин Қонун, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 4. Ошкорбаёнӣ ва иттилоот дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда

Иттилоотро дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда, маълумотҳо дар бораи ҳолатҳои фавқулоддаи пешгӯишаванда ва ба амаломата, оқибатҳои онҳо, инчунин маълумот дар бораи бехатарии радиатсионӣ, кимиёвӣ, тиббию биологӣ, таркишӣ, сӯхтор ва экологӣ дар ҳудудҳои дахлдор таъмин кардан.

Иттилоот дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда, инчунин дар бораи фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳои ин соҳа ошкоро мебошад, агар қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳолатҳои дигарро пешбинӣ накарда бошад.

Мақомоти ҳокимияти давлатӣ, маъмурияти ташкилотҳо ўҳдадоранд аз тариқи воситаҳои ахбори омма ва дигар шабакаҳо аҳолиро саривақт ва дақиқ аз ҷиҳати ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда ва ҷораҳои андешидашуда барои таъмини бехатарии онҳо, дар робита ба ҳолатҳои фавқулоддаи эҳтимоли ё ба амаломата, шаклҳо ва намудҳои ҳифзи аҳоли, огоҳ намоянд.

Пинҳон доштан, саривақт пешниҳод накардан ё пешниҳод кардани ахбори дурӯғ дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз тарафи шахсони мансабдор тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон боиси ҷавобгарӣ мегардад.

Тартиби таъмини аҳоли, мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳоро бо ахбор, дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда, қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Моддаи 5. Принсипҳои асосии ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда

Ҷорабинӣ, ки ба пешгирии ҳолатҳои фавқулодда, инчунин то ҳадди имконпазир кам кардани ҳаҷми зарар ва талафот дар ҳолати руҳ додани онҳо равона карда шудаанд, пешакӣ ба амал бароварда мешаванд.

Банақшагирӣ ва татбиқи ҷорабинӣ оид ба ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда бо дарназардошти нишондодҳои иқтисодӣ, табиӣ ва ғайраҳо, хусусиятҳои маҳал ва дараҷаи хатарнокии воқеии руҳ додани ҳолатҳои фавқулодда ба роҳ монда мешавад.

Андоза ва мазмуни ҷорабинӣ оид ба ҳифзи аҳоли ва ҳудуд бо дарназардошти принсипи ҳадди кофии зарурӣ ва ҳадди имконпазирӣ истифодаи қувваҳои мавҷуда муқаррар карда мешавад.

Рафъи ҳолатҳои фавқулодда аз тарафи қувваҳои давлатӣ ва воситаҳои ташкилотҳо, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ки дар ҳудудҳои ҳамаҷониба ҳолатҳои фавқулодда руҳ додаанд, ба амал бароварда мешавад. Дар сурати нокифоя будани қувваҳои давлатӣ номбурда, тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон қувваҳои давлатӣ бо мақомоти болоӣ ҷалб карда мешаванд.

Моддаи 6. Системаи ягонаи давлатии пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда

Системаи ягонаи давлатии пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда мақоми идоракунӣ, қувваю воситаҳои мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳоро, ки ҳалли масъалаҳои ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда ба салоҳияти онҳо марбутанд, муттаҳид месозад.

Вазифаҳои асосии системаи ягонаи давлатии пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда инҳо мебошанд:

- таҳия ва татбиқи меъёрҳои ҳуқуқию иқтисодӣ чихати таъмини ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда;
- татбиқи барномаҳои мақсаднок ва илмию техникӣ, ки барои пешгирии ҳолатҳои фавқулодда ва зиёд кардани устувории фаъолияти ташкилотҳо, инчунин иншооти таъиноти иҷтимоӣ дар ҳолатҳои фавқулодда равона карда шудаанд;
- таъмини омодагии мақомоти идора, қувваю воситаҳое, ки барои пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда таъин ва ҷудо карда шудаанд;
- ҷамъоварӣ, таҳлил, таъбул ва додани ахбор дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда;
- оморасозии аҳоли барои фаъолият дар ҳолатҳои фавқулодда;
- пешбинӣ ва баҳо додан ба оқибатҳои иҷтимоию иқтисодии ҳолатҳои фавқулодда;
- ташкили захираҳои молияви моддӣ барои рафъи ҳолатҳои фавқулодда;
- татбиқи экспертизаи давлатӣ, назорат ва санҷиш дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда;
- рафъи ҳолатҳои фавқулодда;
- амалӣ намудани чорабиниҳо оид ба ҳифзи иҷтимоии аҳоли, ки аз ҳолатҳои фавқулодда зарар дидаанд, гузаронидани чорабиниҳои башардӯстона;
- татбиқи ҳуқуқи вазифаҳои аҳоли дар соҳаи ҳифз аз ҳолатҳои фавқулодда, инчунин шахсоне, ки бевосита дар рафъи он иштирок кардаанд;
- ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда.

Сохтор ва тартиби фаъолияти системаи ягонаи давлатии пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулоддаро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 7. Муайян намудани ҳудуди минтақаи ҳолатҳои фавқулодда

Ҳудуди минтақаи ҳолатҳои фавқулоддаро роҳбарони корҳо оид ба рафъи ҳолатҳои фавқулодда, ки муттаҳиди қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин шудаанд ва дар ҳудуди онҳо ҳолатҳои фавқулодда ба вучуд омадааст, дар асоси таснифи ҳолатҳои фавқулоддаи муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, муайян менамоянд.

Ҳолатҳои фавқулодда ба ҳолатҳои фавқулоддаи маҳдуд, маҳаллӣ, ҳудудӣ, минтақавӣ, ҷумҳуриявӣ ва байнисарҳадӣ ҷудо мешаванд.

Ба ҳолатҳои фавқулоддаи маҳдуд ҳолатҳои фавқулоддае дохил мешаванд, ки дар натиҷаи он минтақаи ҳолатҳои фавқулодда аз ҳудуди минтақаи иншооти таъиноти истехсолӣ ё иҷтимоӣ берун нест.

Ба ҳолатҳои фавқулоддаи маҳаллӣ ҳолатҳои фавқулоддае дохил мешаванд, ки дар натиҷаи он минтақаи ҳолатҳои фавқулодда аз ҳудуди шаҳрак ва деҳот берун нест.

Ба ҳолатҳои фавқулоддаи ҳудудӣ ҳолатҳои фавқулоддае дохил мешаванд, ки дар натиҷаи он минтақаи ҳолатҳои фавқулодда аз ҳудуди шаҳр (ноҳия) берун нест.

Ба ҳолатҳои ғавқулоддаи минтақавӣ ҳолатҳои ғавқулоддае дохил мешаванд, ки дар натиҷаи он минтақавӣ ҳолатҳои ғавқулодда аз ҳудуди вилоят берун нест.

Ба ҳолатҳои ғавқулоддаи ҷумҳуриявӣ ҳолатҳои ғавқулоддае дохил мешаванд, ки дар натиҷаи он минтақавӣ ҳолатҳои ғавқулодда аз ҳудудҳои як ва ё зиёда вилоятҳо берун аст.

Ба ҳолатҳои ғавқулоддаи байнисарҳадӣ ҳолатҳои ғавқулоддае дохил мешаванд, ки оқибатҳои он аз ҳудудҳои мамлакат берун рафта ва ё ҳолатҳои ғавқулодда дар хориҷа ба амал омада, ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар бар мегирад.

БОБИ 2 ИДОРАКУНИИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҲАИ ҲИФЗИ АҲОЛӢ ВА ҲУДУД АЗ ҲОЛАТҲОИ ҒАВҚУЛОДДА

Моддаи 8. Ваколатҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои ғавқулодда

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- самтҳои асосии сиёсати давлатиро дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои ғавқулодда муайян менамояд;
- дар ҳолатҳо ва тартибе, ки Конститутсия (Сарқонун) ва қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд, дар саросари Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё дар маҳалҳои алоҳидаи он вазъияти ғавқулоддаро эълон менамояд;
- дар бораи ҷалб намудани Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар қўшунҳо ва ҷузъу томҳои ҳарбӣ хангоми зарурат барои рафъи ҳолатҳои ғавқулодда қарор қабул мекунад;
- мақомоти давлатии махсус ваколатдоршуда дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои ғавқулоддаро таъсис медиҳад;
- дигар ваколатҳоро, тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ин соҳа анҷом медиҳад.

Моддаи 9. Ваколатҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои ғавқулодда

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- дар доираи салоҳияти худ қарорҳо ва фармоишҳоро дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои ғавқулодда қабул намуда, иҷрои онҳоро таъмин менамояд;
- гузаронидани тадқиқотҳои илмиро дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои ғавқулодда таъмин менамояд;
- таҳияи барномаҳои давлатиро дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои ғавқулодда таъмин намуда, иҷрои онҳоро таъмин мекунад;
- вазифаҳо, тартиби ҷаъолият, ҳуқуқи ўҳдадорихи мақомоти ҳокимияти иҷроияро дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои ғавқулодда муайян намуда, роҳбариро аз болои системаи ягонаи давлатии пешгирӣ ва бартараф намудани ҳолатҳои ғавқулодда ба амал мебарорад;
- таъмили захираҳои давлатии манбаъҳои молиявӣро моддиро барои рафъи ҳолатҳои ғавқулодда таъмин намуда, тартиби истифодабарии захираҳои нишондодашударо муайян менамояд;
- ҷараёни истеҳсолот, низоми ниғаҳдорӣ, шароити ҳамлу накл ва тартиби истифодаи моддаҳои радиоактивӣ ва дигар моддаҳои махсусан хатарнокро, бо риояи чораҳои зарурии беҳатарӣ муқаррар ва назорат

менамояд;

- оид ба роҳбарии бевосита чихати бартараф намудани ҳолатҳои фавқулодда ва расонидани ёри ҳангоми руҳ додани он қарор қабул менамояд;

- назоратро аз болои фаъолияти вазорату идораҳо, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда, ба амал мебарорад.

Моддаи 10. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- тайёри ва дар ҳолати омодагӣ нигоҳ доштани қувваҳо ва воситаҳои заруриро барои ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда ва омӯзиши аҳолиро бо воситаҳои ҳимоя ва амалиёт дар ҳолатҳои зикршуда ба амал мебарорад;

- гузаронидани чорабиниҳои эвакуатсиониро дар ҳолатҳои фавқулодда ба амал мебарорад;

- ҷамъовари ва табодули ахборро дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда бо тартиби муқарраргардида амалӣ мегардонанд, саривақт огоҳсозӣ ва хабардоркунии аҳолиро дар бораи хатари руҳ додан ё ҳангоми руҳ додани ҳолатҳои фавқулодда таъмин менамоанд;

- корҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва дигар корҳои таъхиринопазирро ташкил мекунанд ва мегузаронанд, инчунин тартиботи ҷамъиятиро дар ҷараёни гузаронидани он нигоҳ медоранд ва ҳангоми норасоии қувваҳо ва воситаҳои худӣ барои расонидани ёри ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиат мекунанд;

- маблағгузорию чорабиниҳоро дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда ба амал мебарорад;

- захираҳои молиявию моддию барои рафъи ҳолатҳои фавқулодда ташкил менамоанд;

- барои устувории фаъолияти ташкилотҳо дар ҳолатҳои фавқулодда мусоидат менамоанд;

Моддаи 11. Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии махсус ваколатдор барои ҳалли вазифаҳо дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда

Барои ба амал баровардани идоракунии давлатӣ ва ҷамоҳангсозии фаъолияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда мақомоти давлатии махсус ваколатдоршуда ташкил карда мешавад.

Мақомоти давлатии махсус ваколатдоршуда дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда:

- пешниҳодҳои оид ба сиёсати давлатӣ дар соҳаи пешгирии ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда таҳия менамояд;

- назорати давлатиро аз рӯи омодагии қувваю воситаҳо барои амалиёт ҳангоми руҳ додани ҳолатҳои фавқулодда ва иҷрои чорабиниҳоро барои ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда ба амал мебарорад;

- чораҳо оид ба пешгирии ҳолатҳои фавқулодда, ҳифзи ҳаёт ва сиҳати аҳоли, арзишҳои моддию маданӣ, инчунин бартараф намудани оқибатҳо ва кам намудани зарарро ҳангоми ҳолатҳои фавқулодда таҳия ва қабул менамояд;

- мақомоти идоракунии қувва ва воситаҳои ҳифзи аҳоли ва ҳудудро

дар шароити ҳолатҳои ғавқулодда барои амалиёт тайёр ва ташкил менамояд;

- идоракунии қувваю воситаҳоро оид ба рафъи ҳолатҳои ғавқулодда ба амал бароварда, нуқтаҳои идоракунии, системаҳои хабардоркунии ва алоқаро ташкил менамояд;

- таҳия ва татбиқи барномаҳои мақсаднок ва тадқиқотҳои илмиро, ки барои пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои ғавқулодда равона шудаанд, ташкил менамояд;

- дар доираи ваколатҳои худ қарорҳоеро қабул менамояд, ки ичрояшон барои вазоратҳо, идораҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо, шахсони мансабдор ва шахрвандон ҳатмист;

- гузаронидани корҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва дигар корҳои таъхирнопазирро дар шароити ҳолатҳои ғавқулодда ташкил менамояд;

- омӯзиши аҳолии, тайёрии шахсони вазифадори мақомоти идоракунии ва сохторҳои мудофияи гражданиро барои амалиёт дар ҳолатҳои ғавқулодда ташкил менамояд.

Моддаи 12. Вазифаҳои вазорату идораҳо дар соҳаи ҳифзи аҳолии ва ҳудуд аз ҳолатҳои ғавқулодда

Вазорату идораҳо дар соҳаи ҳифзи аҳолии ва ҳудуд аз ҳолатҳои ғавқулодда дар доираи ғавқулоддаи худ ва соҳаҳои иқтисодии ба онҳо воғузуршуда, мутобиқи ҳамин Қонун ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Чумхурии Тоҷикистон корро ташкил намуда, вазифадоранд:

- омодагии корхонаҳои тобё, муассисаҳо ва ташкилотҳоро барои амалиёт дар шароити ҳолатҳои ғавқулодда таъмин намоянд;

- чорабиниҳои ташкилии ва муҳандисию таҳникии баланд бардоштани устувории ғавқулоддаи соҳаро дар ҳолатҳои ғавқулодда таҳия намуда, амалӣ гардонанд;

- талаботи соҳавӣ ва ҳуҷҷатҳои меъёриро оид ба масъалаҳои пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои ғавқулодда, қоидаҳои беҳатарии истеҳсолот, чараёнҳои технологӣ ва расонидани онро ба маълумоти ташкилотҳо, инчунин қоидаҳои ҳифзи кормандони ташкилотҳоро аз ҳолатҳои ғавқулодда дар мутобиқат бо талаботҳои давлатӣ тасдиқ ва наشر намоянд;

- таҳия ва татбиқи чорабиниҳоро оид ба таҳкими беҳатарии радиатсионӣ, кимиёвӣ, тиббию биологӣ, таркишӣ, сӯхторӣ, экологӣ. Инчунин риояи меъёрҳо ва қоидаҳои чорабиниҳои муҳандисию таҳникии мудофияи гражданиро ҳангоми лоиҳакашӣ, сохтмон ва истифодабарии иншооти таъиноти истеҳсоли ва иҷтимоӣ таъмин намоянд;

- системаҳои маҳдуди хабардиҳиро оид ба ҳолатҳои ғавқулодда ташкил диҳанд ва онро дар ҳолати омодагии доимӣ нигоҳ доранд;

- бо тартиби муқарраргардида маълумотро оид ба ҳолати ҳифзи аҳолии ва ҳудуд пешниҳод намоянд, инчунин кормандони соҳаро аз таҳдиди бавучудой ё рӯйдодҳои ҳолатҳои ғавқулодда хабардор созанд;

- захираи манбаъҳои моддӣ ва таҳкиро таъсис диҳанд;

- ташкил, маблағгузорӣ ва гузаронидани корҳои наҷотдиҳӣ ва дигар корҳои таъхирнопазирро дар иншооти тобеи таъиноти истеҳсолию иҷтимоӣ ва ҳудудҳои ба онҳо наздик мувофиқи нақшаи пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои ғавқулодда таъмин намоянд;

- чорабиниҳоро оид ба эвакуатсияи иншооти махсусан муҳим ва ҳайати кормандони он ба маҳалҳое, ки дар шароити ҳолатҳои ғавқулодда ғавқулоддаи онҳоро таъмин менамояд, амалӣ гардонанд;

- таъсис, тайёри ва дар ҳолати омодагии нигоҳ доштани қувваю воситаҳои махсусро оид ба пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои ғавқулодда таъмин

намоянд;

- иҷрои талаботро оид ба масъалаҳои ҳифзи аҳоли ва ҳудуд ҳангоми лоиҳакашӣ, сохтмон ва таҷдиди иншооти тобей таҳти назорат қарор диҳанд.

Вазорату идораҳо дар иншоотҳои эҳтимолан хатарнок, ки номгӯи онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад, вазифаҳои штатии мутахассисонро оид ба ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда ворид менамоянд. Дар иншооти дигар шахсони масъул таъин карда мешаванд.

Моддаи 13. Ҷаҳддорӣ ташкилотҳо дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда

Ташкилотҳо дар соҳаи ҳифзи аҳоли аз ҳолатҳои фавқулодда ҷаҳддоранд;

- чораҳои заруриро дар соҳаи ҳифзи ташкилотҳо ва иншооти тобей таъиноти истеҳсоли ва иҷтимоӣ аз ҳолатҳои фавқулодда ба нақша гирифта, амалӣ намоянд;

- чорабиниҳоро оид ба баланд бардоштани устувории фаъолияти ташкилотҳо ва таъмини фаъолияти ҳаётии кормандони онҳо дар ҳолатҳои фавқулодда ба нақша гирифта, анҷом диҳанд;

- ҳадамоти махсусгардонидашуда ва ҷузъу томҳоро тибқи тартиби муқарраргардида таъсис дода, онҳоро бо ҳаёти шахсӣ, техника ва амвол пурра намоянд;

- таъсис, тайёрӣ ва дар ҳолати омодагӣ ба истифодабарӣ нигоҳ доштани қувваю воситаҳоро оид ба пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда, омӯзиши кормандони ташкилотҳо ба тарзҳои ҳифз ва фаъолият дар ҳолатҳои фавқулодда дар ҳаёти сохторҳои ғайринизомӣ таъмин намоянд;

- системаи маҳаллии хабардорсозиро аз ҳолатҳои фавқулодда таъсис диҳанд ва дар ҳолати омодагии доимӣ нигоҳ доранд;

- сохтмони иншоотҳои муҳандисии ҳифзро дар мавридҳои зарурӣ пешакӣ таъмин намуда, онҳоро дар ҳолати омодагии доимӣ нигоҳ доранд;

- ташкил ва гузаронидани корҳои садамавӣ наҷотдиҳӣ ва дигар корҳои таъхирнопазирро дар иншооти тобей таъиноти истеҳсоли ва иҷтимоӣ ва дар ҳудуди ба онҳо наздик, мувофиқи нақшаи пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда, таъмин намоянд;

- чорабиниҳоро оид ба ҳифзи кормандони ташкилот ва иншооти тобей таъиноти истеҳсоли ва иҷтимоӣ аз ҳолатҳои фавқулодда маблағгузорӣ намоянд;

- захираи манбаъҳои моддӣ ва техникаро барои гузаронидани корҳои таъхирнопазир оид ба рафъи ҳолатҳои фавқулодда таъсис диҳанд;

- бо тартиби муқарраргардида чорабиниҳои эвакуатсиониро гузаронида, ҷойҳоро барои ҷойгиркунии одамон пешакӣ омода намоянд.

Моддаи 14. Иштироки иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда

Иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ метавонанд дар чорабиниҳо дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва оинномаҳои худ иштирок намоянд.

Иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ҳуқуқ доранд, бо тартиби муқарраргардида аз мақомоти ҳокимияти давлатӣ, ташкилотҳо оид ба сарчашмаҳои ҳолатҳои фавқулодда ва чораҳои рафъи он маълумот гиранд.

Иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ки дар рафъи ҳолатҳои фавқулодда иштирок

мекунанд, тахти рохбарии мақомоти дахлдори идораи системаи ягонаи давлатии пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда амал менамоянд.

Иштирокчиёни рафъи ҳолатҳои фавқулодда аз иттиҳодияҳои чамбиятӣ бояд омодагии дахлдори бо тартиби аттестатсионӣ тасдиқшударо дошта бошанд.

Моддаи 15. Истифода бурдани Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар қўшунҳо ва сохторҳои ҳарбӣ барои рафъи ҳолатҳои фавқулодда

Барои рафъи ҳолатҳои фавқулодда қувваҳо ва воситаҳои Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар қўшунҳо ва сохторҳои ҳарбиرو истифода бурдан мумкин аст. Тартиби истифода бурдани онҳоро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 16. Истифодаи қувваю воситаҳои мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми рафъи ҳолатҳои фавқулодда

Барои рафъи ҳолатҳои фавқулодда қувваю воситаҳои Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи вазифаҳое, ки ба мақомоти корҳои дохилӣ қонун ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон воғузур намудааст, истифода бурда мешаванд.

Моддаи 17. Мониторинг ва пешгӯии ҳолатҳои фавқулодда

Мониторинг ва пешгӯии ҳолатҳои фавқулодда аз тарафи хадамоти махсуси назорат ва санҷиш аз рӯи офатҳои табиӣ, садамаҳои техногенӣ ва фалокатҳо ба амал бароварда мешавад.

Тартиби гузаронидани мониторинг ва пешгӯии ҳолатҳои фавқулоддаро қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

БОБИ 3

ҲУҚУҚ ВА ВАЗИФАҲОИ ШАҲРВАНДОНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР СОҲАИ ҲИФЗИ АҲОЛӢ ВА ХУДУД АЗ ҲОЛАТҲОИ ФАВҚУЛОДДА ВА ҲИФЗИ ИҶТИМОИИ ЗАРАРДИДАГОН

Моддаи 18. Ҳуқуқҳои шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда

Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ доранд:

- ба ҳифзи ҳаёт, саломатӣ ва амволи шахсӣ дар ҳолати бавучудоии ҳолатҳои фавқулодда;

- мувофиқи нақшаи рафъи ҳолатҳои фавқулодда ба истифодабарии воситаҳои ҳифзи дастачамбӣ ва инфиродӣ, амволи дигари мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳое, ки барои ҳифзи аҳоли аз ҳолатҳои фавқулодда таъин карда шудаанд;

- ба хабардор кардан аз хатаре, ки онҳоро дар мавзӯҳои муайяни ҷойгиршавӣ дар ҳудуди кишвар таҳдид менамояд ва аз чораҳои бехатарии зарурӣ;

- ба мурочиати инфиродӣ ё дастачамбона оид ба масъалаҳои ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда ба мақомоти давлатӣ;

- барои иштирок дар чорабиниҳо оид ба пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда бо тартиби муқарраргардида;

- ба баргардонидани зарар, ки ба саломатӣ ва молу мулки онҳо дар натиҷаи ҳолатҳои фавқулодда расонида шудааст;
 - ба суғуртаи ройғони давлатии иҷтимоӣ, гирифтани ҷубронпулӣ ва имтиёзот аз зараре, ки ба сӣҳатии онҳо ҳангоми иҷрои вазифаҳо дар ҷараёни рафъи ҳолатҳои фавқулодда расидааст;
 - ба таъмини нафақа дар ҳолати гум кардани қобилияти меҳнатӣ бо сабаби маъҷубӣ ва ё беморӣ, ки ҳангоми иҷрои вазифаҳо оид ба ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда ба онҳо расидааст, бо тартиби муқарраргардида барои коргароне, ки маъҷубшавии онҳо дар натиҷаи осеби меҳнатӣ ба амал омадааст;
 - ба таъмини нафақа бо сабаби маҳрум гаптан аз сарпарасти оила, ки аз маъҷубӣ ё беморӣ ҳангоми иҷрои вазифаҳо оид ба ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда ҳалок шудаанд ё фавтидаанд, бо тартиби муқарраргардида, ки барои оилаҳои шаҳрвандони ҳангоми иҷрои вазифаи шаҳрвандӣ оид ба начоти ҳаёти одамон, ҳифзи моликият ва тартиботи ҳуқуқӣ маъҷуб шуда, ҳалок гардидаанд ё фавтиданд, муайян карда шудааст.
- Тартиб ва шароити суғуртаи иҷтимоии давлатӣ, намудҳо ва андозаҳои ҷубронпулию имтиёзот ба шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки тибқи қисми якуми моддаи мазкур пешниҳод карда мешаванд, қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Моддаи 19. Вазифаҳои шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда

Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон вазифадоранд:

- қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда риоя намоянд;
- ҷораҳои бехатариро дар ҳаёти маишӣ ва фаъолияти ҳаррӯзаи меҳнатӣ риоя намуда, ба вайрон намудани интизоми истеҳсолӣ ё технологӣ, талаботҳои бехатарии экологӣ, ки мумкин аст боиси ба вучуд омадани ҳолатҳои фавқулодда гардад, роҳ надиханд;
- тарзҳои асосии ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда, тарзҳои расонидани ёрии аввалияи тиббӣ ба зарардидагон, қоидаи истифодабарии воситаҳои ҳифзи коллективона ва инфиродиро омӯхта, дониш ва маҳорату малакаи худро дар ин соҳа тақмил диҳанд;
- ишораҳои огоҳкунӣ, қоидаҳои рафтор ва тартиби фаъолиятро дар шароити таҳдид ва оғозшавии ҳолатҳои фавқулодда донанд;
- дар ҳолатҳои зарурӣ ҷиҳати гузаронидани корҳои садамавӣю начотдиҳӣ ва дигар корҳои таъхирнопазир ҳамкорӣ намоянд.

БОБИ 4

ОМОДАСОЗИИ АҲОЛӢ ДАР СОҲАИ ҲИФЗИ АҲОЛӢ АЗ ҲОЛАТҲОИ ФАВҚУЛОДДА

Моддаи 20. Омодасозии аҳоли дар соҳаи ҳифзи аҳоли аз ҳолатҳои фавқулодда

Тартиби омодасозии аҳолиро дар соҳаи ҳифзи аҳоли дар ҳолатҳои фавқулодда Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад. Омодасозии аҳоли ба амалиёт дар ҳолатҳои фавқулодда дар ташкилотҳо, аз ҷумла дар муассисаҳои таълимӣ, инчунин дар ҷойҳои истиқоматӣ ба амал бароварда мешавад. Омодасозии роҳбарон ва мутахассисони ташкилотҳо, инчунин қувваҳои системаи ягонаи давлатии пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда барои ҳифз аз ҳолатҳои фавқулодда дар муассисаҳои таълимоти миёнаи умумӣ ва

олии касбӣ, муассисаҳои тақмили ихтисос, курсҳо, марказҳои махсуси таълимию методӣ ва ҷойҳои корӣ, ба амал бароварда мешавад.

Моддаи 21. Тарғиби дониш дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда

Тарғиби донишро дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда мақомоти идоракунандае, ки ба системаи ягонаи давлатии пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда дохиланд, дар якҷоягӣ бо иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ки фаъолияти худро дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва наҷот додани одамон амалӣ мегардонанд, инчунин мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳо таъмин месозанд.

Барои тарғиби дониш дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда аз воситаҳои ахбори омма истифода кардан мумкин аст.

БОБИ 5

ТАРТИБИ ТАЪМИНОТИ МОЛИЮ МОДДИИ ЧОРАБИНИҲО ОИД БА ҲИФЗИ АҲОЛИ ВА ҲУДУД АЗ ҲОЛАТҲОИ ФАВҚУЛОДДА

Моддаи 22. Маблағгузори барномаҳои мақсаднок

Маблағгузори барномаҳои мақсаднок ва чорабиниҳо оид ба ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда барои таъминоти устувори фаъолияти ташкилотҳо, тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба амал бароварда мешавад.

Моддаи 23. Маблағгузори мақомоти идоракунандае, ки барои ҳалли вазифаҳо дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда махсус ваколатдор карда шудаанд.

Маблағгузори фаъолияти мақомоти доимамалкунандаи идорае, ки барои ҳалли вазифаҳо дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда махсус ваколатдор карда шудааст, аз ҳисоби бучети дахлдор анҷом дода мешавад.

Моддаи 24. Маблағгузори чорабиниҳо оид ба рафъи ҳолатҳои фавқулодда

Чорабиниҳо оид ба рафъи ҳолатҳои фавқулодда аз ҳисоби ташкилотҳо, ки дар минтақаҳои ҳолатҳои фавқулодда ҷойгиранд, воситаҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, бучетҳои дахлдор, фондҳои суғуртавӣ ва дигар манбаъҳо маблағгузорӣ карда мешавад.

Ҳангоми набудан ё норасоии воситаҳои мазкур барои рафъи ҳолатҳои фавқулодда воситаҳои фонди захиравии Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷудо карда мешаванд.

Моддаи 25. Таъсис ва истифодаи захираҳои молию моддӣ барои рафъи ҳолатҳои фавқулодда

Захираҳои молию моддӣ ҷиҳати рафъи ҳолатҳои фавқулодда бо мақсади фавран ҷалб намудани воситаҳои зарурӣ дар ҳолати руҳ додани ҳолатҳои фавқулодда пешакӣ таъсис меёбанд. Захираҳои эҳтиётӣ зикргардидаро мақомоти ҳокимияти иҷроия таъсис медиҳад.

Тартиби таъсис ва истифодаи захираҳои дар қисми аввали моддаи

мазкур нишондодашуда ва тартиби пуррасозии воситаҳои истифодашудаи ин захираҳоро қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

БОБИ 6 ЭКСПЕРТИЗАИ ДАВЛАТӢ, НАЗОРАТ ДАР СОҲАИ ҲИФЗИ АҲОЛӢ ВА ХУДУД АЗ ҲОЛАТҲОИ ФАВҚУЛОДДА

Моддаи 26. Экспертизаи давлатӣ дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда

Экспертизаи давлатӣ барои дар амал татбиқ намудани лоиҳаҳо ва қарорҳои пешбинишуда дар иншооти табиноти истехсолию иқтисодӣ ва равандҳое, ки метавонанд сарчашмаи ҳолатҳои фавқулодда бошанд, ё метавонанд ба таъмини ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда таъсир расонанд, аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи экспертизаи экологӣ бо мақсади санҷиш ва ошкор намудани дараҷаи мувофиқати онҳо бо меъёрҳо, стандартҳо ва қоидаҳои муқаррарӣ гузаронида шуда, мутобики қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

Дар ҳолати зарурӣ экспертизаи лоиҳаҳо ва қарорҳои барои татбиқ пешбинишударо дар иншооти табиноти истехсолӣ ва равандҳое, ки метавонанд сарчашмаи ҳолатҳои фавқулодда бошанд, ё метавонанд ба таъмини ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда таъсир расонанд, мумкин аст, ки иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва экспертҳои озод, инчунин мутахассисони ташкilotҳои байналмилалӣи экспертӣ, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон, анҷом диҳанд.

Моддаи 27. Назорат дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда

Назорати давлатӣ дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда мувофиқи вазифаҳои гузашташудаи системаи ягонаи давлатии пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда, бо мақсади санҷиши иҷроии пурраи чорабиниҳо оид ба пешгирӣ аз ҳолатҳои фавқулодда ва омодагии шахсони мансабдор, қувваю воситаҳо барои амалиёт ҳангоми руҳ додани онҳо, гузаронида мешавад.

Назорати давлатиро дар соҳаи зикргардида мақомоти ҳокимияти иҷроия, мутобики қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон, анҷом медиҳад.

БОБИ 7 МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 28. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки муқаррароти ҳамин Қонунро вайрон мекунанд, тибқи қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон, ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 29. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Қумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе

Э. Раҳмонов
аз 15 июли соли 2004 № 53